

JARRI ZURE PIEZA;
GUZTIAK DIRA
BEHARREZKOAK

2008KO
APIRILAREN
21ETIK 27RA

Kokapen-
dokumentua

Hezkuntzaren Aldeko Munduko ekintza-Astea

HEZKUNTZAREN
Aldeko Mundu-Kanpaina

www.cme-espana.org

HEZKUNTZAREN ALDEKO MUNDU-KANPAINA

Hezkuntzaren aldeko Munduko-Kanpaina (HMK) nazioarteko koalizioa da, eta hezkuntzarako eskubidea bultzatzen duten GKEak, hezkuntza-arloko sindikatuak, ikastetxeak eta gizarte-mugimenduak elkartzen ditu. 1999an sortu zen, gobernuei eskatzeko gaur arteko nazioarteko deklarazio, foro eta gailur gehienetan guztioi aitortzen zaigun hezkuntza-eskubidea betetzeko.

Dakarren (Senegal) 2000ko apirilean egin zen Hezkuntzari buruzko Munduko Foroan hasi ziren, ordea, munduko gobernu guztiak eta nazioarteko erakundeetako ordezkariak 2015erako "Guztionezko hezkuntza" lortzeko konpromisoak hartzen.

Konpromiso nagusi hori sei helbururen bidez zehazten da, Milurtekoko Garapen Helbueruekin bat datozenak:

© Ayuda en Acción

DAKARKO HELBURUAK

1. Lehen haurtzaroko hezkuntza integrala zabalitzea eta hobetzea.
2. Haur guztiek 2015erako **derrigorrezko eta kalitatezko lehen hezkuntza** doan jasotzeko aukera izan eta amai dezaten bermatzea.
3. Bizitza aktiborako prestatzeko programen bidez, **gazte eta heldu ororen ikasketa-beharrei erantzuten zaiela** bermatzea.
4. 2015erako, **%50 handitzea alfabetatutako helduen, eta, batez ere, emakumeen kopurua**, eta pertsona heldu guztiei aukera ematea oinarritzko hezkuntza eta etengabeko trebakuntza jasotzeko.
5. 2005erako, **generoen arteko desberdintasunak kentzea** lehen eta bigarren hezkuntzatik, eta, 2015erako, genero-berdintasuna lortzea hezkuntzan; bereziki, neskei kalitate oneko oinarritzko hezkuntza osoa eta errendimendu egokia izateko aukera bermatzea.
6. Hezkuntzaren alde **kualitatibo guztiak hobetzea**, guztiek ikasketa-emitza onak izan ditzaten, bereziki, irakurmenean, idazmenean, aritmetikan eta bizitzarako oinarritzko trebezetan.

MILURTEKOKO GARAPEN-HELBURUAK

2. **helburua:** haur guztiek lehen hezkuntzako ziklo osoa amaitzea ziurtatzea.
3. **helburua:** lehen eta bigarren hezkuntzako genero-desberdintasuna ezabatzea, ahal dela 2005ean, eta erabat 2015ean.

© Iciar de la Peña
Ayuda en Acción

Beraz, Dakarko foroaren ondoren, HMKk helburutzat hartu du herritarrak mobilizatzea, bakoitzak bere gobernuari eta nazioarteko komunitateari, oro har, konpromiso horiek bete ditzaten eskatzeko.

Hartara, gobernuari eta bestelako nazioarteko emailei baliabide gehigarriak eskatzen dizkie, baita Guztiontzako Hezkuntzaren helburua betetzeko beharrezkoak diren politika-aldaketak ere.

HMKren ustez, hezkuntza honako hau da:

- Berezko balioa, Giza Eskubideen Deklarazio Unibertsalean aitortutako pertsona guztien oinarritzko eskubidea.
- Ezinbestekoa, pobreziaaren aurka borroka egiteko eta garapen jasangarria lortzeko: bizi-itzaropena handitzen du, eta populazioaren osasuna hobetzen; hazkunde ekonomikoari eta aberastasunaren banaketari mesede egiten die, eta herritarrek bizitza publikoan parte hartzea ahalbidetzen du.
- Estatuen funtsezko ardura.
- Helburu lorgarria, gobernuak borondate politikoa izanez gero eta behar diren baliabideak erabiliz gero.

HEZKUNTZAREN KALITATEA, IRAKASLEEN KOPURUA ETA TREBAKUNTZA: NIGERKO KASUA

Dakarko Guztiontzako Hezkuntzako helburuetako bat bera ere ezin da lortu behar bezainbeste irakasle eta trebakuntza ona dutenak izan gabe; eta horrek eragin zuzena du hezkuntzaren kalitatean eta ikasketetan. 2015era arte, 1.600.000 irakasle gehiago beharko dira Saharaz Hegoaldeko Afrikan (%68 gehiago, beraz), haur guztiek lehen hezkuntza jaso ahal izan dezaten.

Irakasle gehien behar dituzten herrialdeek dituzte aurrekontu-murrizketarik zorrotzenak. Horietako askotan, irakasle-laguntzaileengana jo behar izaten dute. Irakasle titularrek baino kualifikazio profesional txikiagoa dute, eta soldata baxuagoa jaso ohi dute. Irakasle titularren soldataren %25 eta %50 artean.

Muturreko kasua da Nigerkoa. Izan ere, trebakuntzarik gabeko irakasle-laguntzaile gazteak masiboki kontratatatu ditu gobernuak 1998az geroztik. Lehen hezkuntzako ikasketak amaitu dituztenen indizea 2000 eta 2004 bitartean %17tik %25era igaro arren, litekeena da aurrerapen horrek ezkutuko kostuak izatea, irakasleak gutxietsi eta hezkuntzaren kalitatea murriztu egiten baita.

Iturriak: UNESCOren Estatistika Institutua, "Los docentes y la calidad de la educación: seguimiento de las necesidades mundiales para 2015". 2006ko apirila.

2

HEZKUNTZAREN GAUR EGUNGO EGOERA

2008an, Guztiontzako Hezkuntzaren helburuak lortzeko bide erdia baino gehiago egina dugu. Azken hamarkadan, zenbait aurrerapen egin dira, eta itxaropenari leiho bat ireki diote:

- Azken 5 urteetan, kalkuluen arabera, 40 milioi haur gehiago joaten dira eskolara.
- Eskola-tasak asko murriztu dira hainbat herrialdetan; besteak beste, Kenyan, Tanzanian, Ugandan eta Burundin.
- Zenbait herrialdetan (Bangladeshen, esaterako), lehen hezkuntzako eskoletan nesken eta mutilen kopurua bera da, nesken eskolaratzea sustatu baitute.
- Latinoamerikan, hezkuntzako gastu publikoak nabarmen egin du gora.
- Heziketarako jasotako kanpoko laguntza hiru aldiz handiagoa da 2000tik hona, nahiz eta 2005ean behera egin duen.

Hala eta guztiz ere, bide luzea dago oraindik egiteke, 2015ean oinarritzko hezkuntza unibertsala eta kalitatekoa lortzeko, izan ere:

■ Azken urteotan, **haur-hezkuntza** ez aurrera ez atzera dago.

■ **Lehen hezkuntza unibertsala EZ dago bermatuta:** mundu osoko 77 milioi neska-mutil inguru ez dauka eskolaratuta.

■ Gobernuek eta laguntzarako erakundeek ahaztua dute, oraindik ere, **gazte eta helduentzako hezkuntza ez-formala**. Hala ere, frogatuta dago hori dela herrialderik txiroenetan ikasketak izateko modurik onena.

■ **Pertsona helduen alfabetizazioa gutxietsi egiten da:** 774 milioi helduk ez dituzte irakurketarako, idazketarako eta kalkulurako oinarritzko gaitasunak betetzen; horien artean, %64 emakumezkoak dira. 2015era artean, 72 herrialdek ez dute lortuko analfabetismo-tasa %50 murriztea.

■ 2005eko Milurtekoko Garapen Helburua, lehen mailako hezkuntzan eta bigarren mailako hezkuntzan **nesken eta mutilen kopurua bera izatea** lortzea, ez da lortu 94 herrialdetan. Egungo joerek hala jarraituz gero, 2015ean ere berdintasunik ez lortzeko arriskuan daude horietako 86 herrialdetan.

■ **Askotan, hezkuntzaren kalitatea ez da behar bestekoa:** ez da haurren errealitatera egokitzen, hezkuntza-material egokia falta da, ikasgelak gainezka daude... Argi dago horren ondorioa zein den: lehen hezkuntzako ikasleen herena baino gehiago ez da azken mailara heltzen.

EMAKUME INDIGENEN BAZTERKETA, LATINOAMERIKAN

Emakume indigenena da hezkuntzako bazterketa-kasurik nabarmenenetako bat, analfabetismo-tasarik altuenetakoa baitute, gazteen artean (15-24 urte). Bolivian, *Hezkuntza: tokiko garapenerako giltza* proiektuan parte hartzen dute **Katerina eta Gregorio** gazte kitxuek. CEBIAE erakundearekin batera lan egiten dute, eta honela deskribatzen dute:

Katerinak dioenez "nahiko zaila da gai horiei buruz aritzea, gizarteko eta familiako ingurunean, ezarritako rolek bere horretan jarraitzen baitute. Nik galderak egiten ditut: zergatik egoten dira emakumeak beti sukaldean? Zergatik ez dakite emakume gehienek idazten eta irakurtzen? Zergatik ezin ditugu emakumeok gizonezkoek egiten dituzten lanak egin? Familian hitz egiten hasteko balio dezake horrek, baina oraindik ez naiz ausartzen gizarte-inguruneari aurre egiten, oso matxista baita".

Gregoriok dioenez, berriz, “zaila da gizarte-ingurunean generoari buruz hitz egitea. Ohituren arabera, gizonezkoek dituzte rol nagusiak, eta emakumeak haien atzean gelditzen dira. Horregatik, herrietan emakumezko asko bosgarren mailara iritsi arte baino ez dira joaten eskolara; askok ez dakite idazten, ezta irakurtzen ere. Nire familian ere zaila da, oraindik. Azkenean, generoari buruz hainbeste hitz egin ondoren, uste dut ari naizela lortzen nire familiak zerbait ulertzea, baztertuta ez sentitzea, eta guztiok geure gain hartzea etxeko zein nekazaritzako lanak”.

Iturriak: Estadísticas para la equidad de género, magnitudes y tendencias: CEPAL eta Emakumearen Laguntzarako Nazio Batuen Funtza UNIFEM, 2007; Informe de Seguimiento de la EpT en el Mundo 2008; y ESF Buletina ESF 2008.

Beraz, ahalegin handiagoa egitea beharrezkoa da Dakarko helburu guztiak lortzeko; bestela, gaur egungo joerak jarraituz gero, herrialde batzuetan ez lirateke beteko 2115ean ere.

GAINDI DEZAGUN BAZTERKETA...

Bazterketa eta pobrezia

Eskolatzeko tasak, materialen kostuak, uniformeak edo garraioa zama astunegiak izan ohi dira, askotan, familiarik pobreenentzat. Hori kaltegarria da herrialde baten hazkunderako, eta pobrezia-zikloa betikitzen du. Bestalde, pertsonen gaitasunak osoki garatzea eta lanpostu hobeak lortzea ahalbidetzen du kalitateko hezkuntzak, eta pertsonen eta herrialdeen garapenerako gakoa da.

Bazterketa eta gatazka belikoak

Gerrek eta gatazka belikoek suntsitutako herrialdeetan bizi diren 43 milioi haurrek baino gehiagok ez dute eskolara joateko aukerarik. Nazioarteko komunitateak ahaztutako haurrak dira. Herrialde emaleek ez dute hezkuntza lehentasuntzat hartzen herrialde horietan. Oinarritzeko erantzun humanitariotzat hartu behar litzateke hezkuntza, onuragarria izango bailitzateke gatazken ondorioak murrizteko; haurren babeserako, hazkuntza ekonomikorako eta bakearen sustapenerako tresna ezin hobea da.

Bazterketa eta generoa

Alfabetatu gabeko 780 milioi heldutatik, bi heren emakumezkoak dira. Eskolaratu gabeko 70 milioi haurretatik, bi heren neskek dira. Hala eta guztiz ere, jakinekoa da emakumeen eta nesken hezkuntza sustatzea onuragarria dela, eta ez haienentzat bakarrik: produktibitate ekonomikoak gora egiten du, amen eta haurren hilkortasun-tasak behera egiten du, eta etorkizuneko belaunaldien osasunak eta hezkuntzak nabarmen egiten dute hobera.

Bazterketa eta minusbaliotasuna

Minusbaliotasunak dituzten haurren %98 inguru eskolaratu gabe dago, nahiz eta minusbaliotasunak dituzten pertsonen nazioarteko hitzarmenak estatuak behartu egiten dituen minusbaliotasunak dituzten pertsonak hezkuntza-sistema orokorretik ez baztertzerara. Arrazoiak, besteak beste, ikastetxeetara iristeko zailtasunak eta irakasleek trebakuntza egokirik ez izatea dira.

Bazterketa eta etnia

Herri indigenetako eta gutxiengo etnikoetako haurrek eskolara joateko aukera gutxiago, eta maila errepikatzeiko aukera gehiago dituzte. Oztupo handiak daude, oraindik ere (tokiko hizkuntzan ez irakastea, irakasleek prestakuntza espezifikorik ez izatea, bazterketa eta xenofobia), mundu osoko herri indigenek hezkuntza-eskubidea gauzatu dezaten. Gutxiengo etniko hauetako neskek, gainera, bazterketa bikoitza jasaten dute.

...HEZKUNTZA-KALITATEA!

Hezkuntzara irispidea izate hutsa ez da nahikoa, ordea. Hezkuntzaren oinarritzko elementua da kalitatea; zer esanik ez, era batera edo bestera baztertuta dauden pertsonentzat eta kolektiboentzat. Afrikako herrialde askotan, irakasleen %25-40k diote ez dutela irakasten dutenari buruzko libururik eta gidalibururik. Beste herrialde batzuetan, hezkuntza-kondizioak izugarri zailtzen dira, ikastetxeen eraikinak erabat hondatuta baitaude eta ikasgeletan ikasle gehiegi. Ur edangarririk eta saneamendurik ez izatea ere oztopo izan daitezke; neskentzat, batik bat.

Herrialde guztiek behar dute, gehiago edo gutxiago, **hezkuntza-kalitatea hobetzea**. Ez dago estrategia bakar bat, baina **ikasketak hobetzeko elementu batzuk badaude**. Hona hemen horietako batzuk:

- ikastetxean osasuna eta segurtasuna zaintzea,
- bederatzi urteko eskolaratzea eta behar bezainbeste ikastordu izatea,
- bakoitzaren errealitatera, hezkuntzara eta testuingurura egokitutako material didaktikoa,
- irakasle trebatuak, motibatuak eta ordainduak,
- pedagogia eraginkorra erabiltzea,
- azpiegitura egokiak.

© Ayuda en Acción

HEZKUNTZAREN ALDEKO MUNDUKO EKINTZA-ASTEA

Hezkuntzaren Aldeko Munduko ekintza-Astea (HAMA), mundu osoko milioika pertsona mobilizatuko dira, **guztiok izan dezagun kalitateko hezkuntza, eta inor baztertua gera ez dadin**.

2001etik, apirileko azken astean, **Hezkuntzaren aldeko Munduko ekintza-Astea (HAMA)** antolatzen du Hezkuntzaren aldeko Mundu Kanpainak. HMKko kideak elkarlanean aritzen dira, arduradun politikoak, hezkuntza-komunitateko kideak, komunikabideak eta, oro har, gizarte osoa ohartarazteko kalitatezko oinarritzko hezkuntza-eskubidea gauzatzeko eta betetzeko premiaz.

2007an, mundu osoan gogorarazi zuen HAMAk oinarritzko hezkuntza giza eskubidea dela, eta pertsona guztiek dutela eskubide hori, jaiotzen direnetik. Horregatik, oihu bat entzun zen 120 herrialde baino gehiagotan: **Egin bat, hezkuntza-eskubidearen alde, ORAIN!** Giza kateak egin zituzten milioika pertsonak, batasunaren sinbolo gisa, eta neurri eraginkorrak eta konpromiso handiagoa eskatu zituzten, guztientzako kalitateko hezkuntza bermatzeko.

Hezkuntzaren aldeko 2008ko Munduko ekintza-Astea

“Gaindi dezagun bazterketa, hezkuntza-kalitatea! Jarri zure pieza, guztiak dira beharrezkoak”, lemapean, **puzzle handi bat** egingo dugu Espainian, guztientzako kalitateko hezkuntza lortzeko beharrezkoak diren pieza guztiekin. Ekitaldi guztietan egingo ditugu puzzleak, eta Espainiako gobernuko ordezkariak emango dizkiegu, eskaerekin batera, hartutako konpromisoak gogorarazteko. Hala, bat egingo dugu Hezkuntzaren Aldeko Munduko ekintza-Astea mundu osoko mobilizazioekin.

KANTITATEA... ETA KALITATEA

“Oso zaila da hainbeste ikasle dauden ikasgeletan irakastea, eta ikasgela estuetan, zer esanik ez. Azkarrenek ongi jarraitzen dute erritmoa, baina mantsoenei ezin diegu lagundu. Inoiz ez dugu izan nahikoa arbel, aulki eta mahai. Orain ere ez dugu nahikoa ikasgela. Ez dugu jaso testuliburu berririk. Ezin dugu ikasketarik eskaini, inork dirua jartzen ez badu (liburuak, arbelak, idazlumak, arkatzak, klarionak eta eraikinen konponketak eta berreraiketak ordaintzeko). Ministerioak diru-laguntza txiki bat ematen digu hiru hilean behin, eta, ikasle berriei erantzun ahal izateko, diru-laguntza hori handitzea da gure itxaropen bakarra”.

Kisitako (Uganda) lehen hezkuntzako irakasle baten testigantza.

ERRONKAK ETA PROPOSAMENAK

2015ean Dakarko eta Milurtekoko helburuak betetzeko, nazioarteko komunitatearen egin-kizun nagusietako bat da **oinarrizko hezkuntza unibertsala finantzatzeko beharrezkoak diren baliabideak lortzea**.

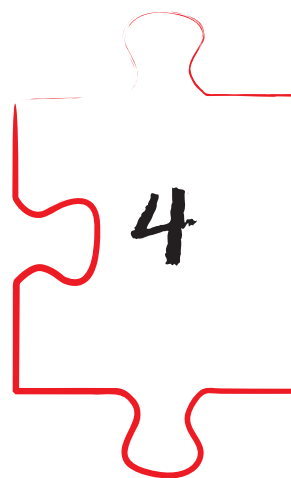
Horrez gain, gizarte osoarentzako, eta, batik bat, baztertuentzako, kalitateko hezkuntza lortzeko, beharrezkoa da:

- Hegoaldeko herrialdeen hezkuntza-aurrekontuetarako konpromiso zehatza.
- Iparraldeko gobernuek konpromisoak hartzea hezkuntzako GLOn, urte askotarako eta aurreikus daitezkeen planak izan daitezela, hegoaldeko gobernuetako hezkuntza-plan nazionalak finantzatzeko; irakasleei soldata duinak emateko, batik bat.
- Gizarte zibilak eta parlamentuek ahalmena izatea gobernuari eskatzeko konpromisoak betetzeko eta gas-tuaren ardura hartzeko.
- Baliabideak behar handiena dutenengana iristea eragozten duten oztopoak kentzea; esaterako:
 - Nazioarteko finantza-erakundeek hegoaldeko gobernuari ezartzen dizkieten baldintzak, askotan, irakasleen soldata ordaintzea eragozten baitiete.
 - Kanpo-zorrari dagozkion neurriak. Zama eramanezina dira munduko gobernu txiroenentzat, eta hori kaltegarria da hezkuntzarentzat.
 - Iparraldeko gobernuek GLOrako BPGren %0,7 emateko konpromisoa ez betetzea.

Horregatik guztiagatik, hauek dira **Hezkuntzaren aldeko Mundu-Kanpainaren proposamenak**:

Hauek dira Espainiako lankidetzaren eginkizunak

1. Oinarrizko hezkuntzarekiko **finantza-konpromisoa handitzea**, honako ekintza hauen bidez:
 - Sektore horri ematea **Garapenerako Laguntza Ofizialaren %8 gutxienez**, Diputatuen Kongresuko Nazioarteko Garapen Batzordeak 2006ko azaroaren 30eko ez-legezko proposamenean gomendatu legez.

- **Zorraren truke hezkuntza** eta oinarritzko beste zerbitzu sozial batzuk ematearen alde egiten jarraitzea, eta zerbitzu horien truke espainiar zerbitzuak eta produktuak erosteko baldintza kentzea, Kanpo Zorra Kudeatzeko Lege Erregulatzailerak agintzen duenez.
 - **Hezkuntza Bide Azkarretik** (FTI, ingelesez) babesteko konpromisoari eustea, eta, ekimen horren eragina areagotzeko, Espainiaren parte-hartzea handitzea.
2. **Irakasleen bizi-baldintzen hobekuntzari (hezkuntzaren giltzarria) eta trebakuntzari lehentasuna ematen dieten Hegoaldeko herrietako nazio-politikak eta programak errespetatzea eta sustatzea.** Bereziki aztertu behar da berehalako premiak dituzten herrialdeen soldata-gastuak, behinik behin, finantzatzeko aukera.
 3. **Laguntzekin batera doazen baldintzak kentzea.** Espainiako merkataritza-interesen menpean ez aritzea dakar horrek, hau da, Espainiako ondasunak eta zerbitzuak inposatzeari uko egitea. Konpromiso horrek, gainera, eskatzen du uko egitea bestelako makroekonomiako eta barne-politikako baldintzak inposatzeari (zuzenean nahiz Nazioarteko Moneta Fondoaren edo beste zenbait erakunderen bidez), irakasteentzat beharrezkoa den soldata-igoera edo hezkuntzako eta bestelako zerbitzu sozialetako gastuaren igoera ez oztopatzeke.
 4. **Laguntza emateko konpromisoa epe luzerako eta aurreikusteko moduan hartzea,** hegoaldeko herrialdeek hezkuntza-politikak aurreikusi eta planifikatu ahal izateko.

Hegoaldeko herrialdeek betebeharrak dituzte

1. **Estatuko aurrekontuen %20 eta NPGren %6** hezkuntzarako izatea eta tasa eta kostu guztiak kentzea bermatzea.
2. Neurri espezifikoak hartzea, hezkuntzak **sektorerik txiroenen** egoera alda dezan.
3. Heziketan eta heziketaren bidez **genero-berdintasuna** lortzeko politikak eta jarduerak lantzea.
4. **Hezkuntzaren kalitatea** hobetzeko hezkuntza-politika abian jartzea.

Nazioarteko erakundeek betebeharrak dituzte

1. Hegoaldeko herrialde guztiek Dakarko konpromisoekin bat datozen **Guztiontzako Hezkuntza Planak** izatea **Bide Azkarra Ekimenaren** babesa dutela bermatzea; errenta baxuko 60 herrialdeek, batik bat.
2. Maileguak aurreikus daitezkeen funtsak dituen herrialde, sektore edo plan bati laguntzeko izatea bermatu behar du Munduko Bankuak, Guztiontzako Hezkuntzaren printzipioen arabera.
3. **Zenbait politika fiskal alde batera utzi behar ditu NMFK;** esaterako, sektore publikoko soldatek irakasleen kontratazioa eta hegoaldeko herrialdeetako barneko beste gastu batzuk eragozteak.

HMKren Espainiako Koalizioa osatzen duten erakundeak:

Babesleak:

Estatu mailan HAMAn parte-hartzen duten erakundeak:

